

Uithuisplaatsing

In 2021 werden de gevolgen van Toeslagenaffaire duidelijk voor kwetsbare ouders en kinderen. Van meer dan 1000 gezinnen werden kinderen uit huis geplaatst. Dat heeft echter onderbelichte negatieve financiële consequenties.

De minister voor rechtsbescherming Dekker kondigde onafhankelijk onderzoek aan door de Inspecties Gezondheidszorg en Jeugd en Justitie en Veiligheid. De vraag is onder meer op welke wijze de problematiek van de Toeslagenaffaire van invloed is geweest op uithuisplaatsingen bij deze gezinnen en hoe de jeugdbeschermingsketen hierin heeft gefunctioneerd.

Armoedeval onbekend

Dat die reflectie nodig is, bleek mij wederom toen ik in de rechtszaal de negatieve financiële consequenties van een uithuisplaatsing schetste. De jeugdbeschermers van de Gecertificeerde Instelling (GI), de raadsonderzoekers van de Raad voor de Kinderbescherming noch de Kinderrechters gaven er blijk van op de hoogte te zijn van de armoedeval.

Een alleenstaande ouder wiens kind uithuisgeplaatst wordt, komt namelijk bijna altijd in financiële problemen. Dat blijkt dan vaak pas achteraf, omdat jeugdbescherming op geen enkele wijze de ouders op de hoogte brengt van de financiële consequenties. Daarnaast hebben die financiën weer negatieve gevolgen voor het herstel van de opvoedingssituatie in het ouderlijk huis van herkomst. Als een machtiging uithuisplaatsing wordt verleend, vindt zonder tussenkomst van ouders bijna automatisch GBA-uitschrijving plaats van het kind.

Schulden worden extra zorg

Een rekenvoorbeeld met als peiljaar 2020: een alleenstaande moeder heeft een bijstandsuitkering (norm alleenstaande ouder 2020 = € 1052 netto) en twee kinderen, een baby van nog geen jaar oud en een dreumes

van twee jaar. Zij ontvangt € 448 kindgebonden budget per maand plus per kwartaal € 442,98 = € 147,66 per maand aan kinderbijslag. In totaal dus € 595,66 per maand. De kinderen worden voor 6 maanden uithuisgeplaatst, omdat de moeder psychisch overbelast lijkt. Een maand later ontvangt zij bericht van SVB en Belastingdienst: zij heeft géén recht meer op kinderbijslag en dus ook niet het vooruitbetaalde kindgebonden budget. Vaste lasten (verzekeringen, abonnementen, etc.) lopen door en de huur kan niet meer worden betaald. De schuldenproblematiek zelf wordt een extra zorg.

Oplossingen

Ik stel twee lessen en oplossingsrichtingen voor om onverwachte problemen als gevolg van uithuisplaatsing te voorkomen:

1. Informeer ouders vooraf schriftelijk over (o.a.) de financiële consequenties van de maatregel van uithuisplaatsing en wijs hen op de mogelijkheid van rechtsbijstand van een gespecialiseerd jeugdrechtsadvocaat.
2. Bezie met de gemeente en SVB of uitschrijving in het GBA gedurende de eerste zes maanden van een uithuisplaatsing juist niet als standaard heeft dat het recht op kinderbijslag vervalt. Juist in die maanden spelen vaak extra kosten voor medewerking aan begeleiding en omgang zonder dat deze goed kunnen worden aangetoond.

Op deze manier kan de maatregel van uithuisplaatsing effectiever leiden tot het beoogde doel: terugkeren van het kind naar huis!

Reinier Feiner is advocaat bij Feinerlwema Advocaten in Rotterdam.